

NÁZEV MATERIÁLU	Stanovisko Svazu průmyslu a dopravy ČR k Návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti se změnami působnosti v oblasti informačních a komunikačních technologií, jehož cílem a obsahem je návrh zřízení Digitální a informační agentury (DIA) jako ústředního správního úřadu
Č. J.	66/2022
DATUM ZPRACOVÁNÍ	28. června 2022
KONTAKTNÍ OSOBA	Anna Hroudová
TELEFON	603 410 137
E-MAIL	ahroudova@spcr.cz

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. V návrhu usnesení vlády v odst. III, vláda navrhuje Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, aby s vládním návrhem zákona podle bodu I a II tohoto usnesení vyslovila souhlas již v prvním čtení. Pro odchylku od standardního legislativního procesu však neexistuje žádný objektivní důvod, naopak s ohledem na množství dotčených zákonů se jeví jako účelné detailní projednání v rámci standardního legislativního procesu.

Neexistuje žádné riziko s prodlením zřízení DIA, neboť se, jak uvádí důvodová zpráva, má se prozatím jednat o organizační změnu, resp. první fázi transformace organizační struktury eGovernmentu spočívající ve zřízení DIA jako ústředního orgánu státní správy a přenesení.

Pokud nebudou další fáze do důsledku promyšleny, včetně relevantních ekonomických analýz, mohou být náklady související s realizací této první fáze transformace organizační struktury eGovernmentu, tedy samotné zřízení a přechod existujících agend, zajišťovány jinými subjekty.

Tato připomínka je zásadní.

2. Existuje riziko neúčelně vynaložených nákladů na realizaci první fáze transformace v situaci, kdy nejsou další fáze dostatečně detailně posouzeny z pohledu jejich realizovatelnosti (viz např. problematika využitelnost vertikální či horizontální spolupráce dle zákona o zadávání veřejných zakázek). Tlak na rychlost legislativního procesu dotčeného zákona toto riziko ještě posiluje.

Tato připomínka je zásadní.

3. Rozpočet na vznik nového ústředního orgánu je pouze hrubě odhadován a jeho výše spíše bagatelizována. Dle důvodové zprávy a Závěrečné zprávy RIA se však současně připouští, že rozpočet se bude vyvíjet, zásadně navyšovat v čase. Neexistuje však žádná nezávislá exaktní ekonomická analýza přínosů fungování DIA ve finálním stavu. To vede SP ČR k pochybnostem o hospodárnosti zvolené podoby transformace.

Tato připomínka je zásadní.

4. V důvodové zprávě k zákonu je v bodě C uvedeno: „V současné době mají některá ministerstva podřízenou organizaci, která má formu zpravidla státního podniku, od které mohou nakupovat IT služby mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek na základě tzv. in-house výjimky. Což je však navíc možné jen v rámci jednoho resortu. Toto uspořádání je nevhodné, protože neumožňuje resortům sdílet vysoce odborné kapacity a neumožňuje uchování jedinečného know-how“.

V Závěrečné zprávě RIA se pak na straně 10 v této souvislosti uvádí následující: „Klíčovým aspektem pro úspěch této transformace je vyřešení a rozšíření horizontální spolupráce v rámci organizačních složek státu“. Dále je v RIA na straně 14 uvedeno: „Vzhledem k tomu, že státní podnik podřízený DIA by měl dodávat ICT služby celé veřejné správě, nebo alespoň všem organizačním složkám státu, je bez fungující právní úpravy umožňující nákup v režimu horizontální a vertikální spolupráce (bez výběrových řízení, mimo režim zákona o zadávání veřejných zakázek) tento záměr velmi ohrožen. Čím lépe a šířeji se naplní možnosti horizontální spolupráce v rámci státní správy i samosprávy, tím větší benefity z celé transformace vzejdou. Této oblasti je nutné jít maximálně vstříc a podpořit ji v co možná nejširší míře, protože zde platí přímá úměra oběma směry.“

Komentář SP ČR k citacím v bodu 4: Postavení uvažovaného státního podniku pod DIA se nebude v otázce možnosti využití in-house výjimek ze zadávání podle zákona o zadávání veřejných zakázek nikterak odlišovat od postavení existujících státních podniků ve vztahu k ministerstvům, která je zřídila. Předkladatel zákona sám v materiálech počítá s nutnou změnou legislativy týkající se zadávání veřejných zakázek, která je však odrazem evropských zadávacích směrnic. Úprava, která by nebyla v souladu s evropským právem, je spojena s rizikem poskytnutí nedovolené veřejné podpory. Předkladatel ani v náznaku neuvádí, jaká konkrétní změna je v tomto ohledu zvažována. Existují proto důvodné pochybnosti, zda vůbec existuje legální možnost záměru, tedy možnosti poskytování ICT služeb celé veřejné správě prostřednictvím DIA zřízeného státního podniku.

Bez dosažení tohoto cíle je pak otázkou účelnost zřízení DIA. Otazník je opět i nad ekonomickými přínosy tohoto postupu, které je nutné před započítáním realizace záměru podrobit exaktnímu posouzení.

Tato připomínka je zásadní.

5. Je počítáno s velmi vysokým nárůstem IT pracovníků. SP ČR na základě svých zkušeností ví, jak složité je získat IT odborníky do soukromého sektoru, natož do státní instituce. Tito IT odborníci na trhu nejsou. Tato představa je tedy nereálná. Státní správa má ostatně zkušenosti již z fungování existujících státních podniků (NAKIT, SPCSS). V důsledku nedostatku vlastních odborných kapacit jsou tyto poptávány v rámci postupů dle zákona o zadávání veřejných zakázek od dodavatelů působících na relevantním trhu.

Tato připomínka je zásadní.

6. Pokud nebude DIA, res. jí zřízený státní podnik, schopna v krátkém čase vytvořit silnou základnu vlastních odborníků, bude je nucena poptávat na trhu. Tyto externí dodávky mohou realizaci projektů prodražit, neboť v aktuálně využívaných modelech poptávky expertů z trhu (rámcové dohody, dynamický nákupní systém atd.) je spojen s riziky na straně dodavatelů, které jsou nutně promítány do ceny poskytovaných služeb. Současně je tím popřeh i deklarovaný benefit možnosti rychlé a pružné reakce na poptávku v případě zadávání napříč veřejnou správou nově uvažovanému státnímu podniku na základě tzv. in-house výjimky. Tento státní podnik, stejně jako DIA, bude zadavatelem ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek, a tedy budou muset sám postupovat v odpovídajícím druhu zadávacího řízení.

Tato připomínka je zásadní.

7. Jde o velmi složitou a náročnou koncepci vzniku nového ústředního orgánu státní správy, která však nebyla prodiskutována s ICT sektorem, jehož se tato otázka velmi podstatně dotýká. SP ČR nezaznamenal žádnou diskusi odborné veřejnosti.

Tato připomínka je zásadní.

8. Inovace znamenají investici, kterou jsou dodavatelé působící na relevantním trhu ochotni vynaložit, pokud mají alespoň teoretickou šanci na jejich zhodnocení. Pokud se trh zásadně zúží v důsledku působení DIA a jí zřízeného státního podniku či dokonce na určitých úrovních zanikne, bude to znamenat ztrátu teoretické možnosti zhodnocení investice vynaložené do inovací. V konečném důsledku tak k žádným inovacím nebude docházet, trh ustrne. Dojde možná k nárůstu míry digitalizace, ovšem její úroveň bude zastaralá. Zároveň hrozí i varianta, že DIA pouze zakryje a prodraží externí dodávky.

Tato připomínka je zásadní.